Raadsvoorstel gemeente Ooststellingwerf

Commissievergadering		**9 februari 2021**
Onderwerp	:	Aanpassingen financiële bijlage Visie op Samenleven
Portefeuillehouder/Teamleider	:	wethouder Esther Verhagen en wethouder Marcel Bos
Zaaknummer	:	0085-AZK-37073, 0085103825, 0085103826, 0085103828, 0085103829, 0085103830

Voorstel

1. Akkoord te gaan met de aanpassingen ten opzichte van de financiële bijlage bij de Visie op Samenleven die de Raad oktober 2019 vaststelde.
2. Kennis te nemen van de risico-analyse behorend bij de doe-agenda's.
3. Kennis te nemen van de manier waarop we de Raad gaan informeren over uitvoering van de doe-agenda's en resultaten die dit oplevert (monitoring).
4. Akkoord te gaan met een aantal kleine wijzigingen in de doelenboom bij de Visie op Samenleven.

Inleiding

Beoogd effect

Een helder financieel kader voor de uitvoering van de Visie op Samenleven (vastgesteld oktober 2019).

Argumenten

1.1 De Raad heeft de 2019-versie van de financiële bijlage bij de Visie op Samenleven vastgesteld, dus als daar wijzigingen in komen leggen we die opnieuw aan de Raad voor.

Bij de vaststelling van de Visie op Samenleven in oktober 2019 nam de Raad ook een besluit over het financiële kader voor de uitvoering. Dit is toen vastgelegd in een financiële bijlage bij de Visie op Samenleven 2019.
In deze bijlage werden de bestaande posten op de begroting (oude programma 1 en 2) opnieuw gerangschikt naar de vier opgaven uit de Visie. De budgetten bleven hetzelfde, alleen de indeling ging niet meer per werksoort (bv Wmo, Educatie) maar per opgave namelijk:

- Meedoen
- Samenleven
- Gezondheid
- Goed Opgroeien

De reden hiervan was dat we zo helderheid hadden over de financiële kaders om de Visie uit te voeren (welke budgetten zijn beschikbaar voor welke opgave) en integraal te verantwoorden over maatschappelijke effecten. Omdat de Raad de financiële bijlage in 2019 ook vaststelde, leggen we de aanpassingen op de 2019-versie nu ook ter besluitvorming voor aan de Raad.

1.2 Het betreft technische wijzigingen, de bedragen blijven precies hetzelfde als in de begroting 2021.

Dit financiële kader van oktober 2019 is enigszins gewijzigd omdat we nu bezig gingen met de doe-agenda's en ontdekten dat sommige budgetten toch (deels) beter thuis blijken te horen bij een andere opgave dan we in 2019 noteerden. Bijvoorbeeld:

- het budget Ouderenwerk stond in 2019 bij de opgave Meedoen terwijl dit beter past bij de opgave Gezondheid omdat Ouder Worden hier onder valt.
- het budget 'maatschappelijke activering' is gesplitst omdat hier opbouwwerk inzat (hoort thuis bij opgave Samenleven) en Stapprogramma's (voor kinderen, dus hoort thuis bij Goed Opgroeien).

Ook de naamgeving van budgetten is soms veranderd zodat het duidelijker is wat er mee bedoeld wordt of de lading beter dekt (bijvoorbeeld 'Amateurverenigingen kunstbeoefening' heet nu 'Kunst- en cultuuruitoefening').

De aanpassingen ten opzichte van de 2019-versie staan op een rij in de aangepaste financiële bijlage bij de Visie op Samenleven 2021 (bijlage).

Samengevat betekent het dat we de Raad vragen om in te stemmen een aangepaste verdeling van de budgetten. Het totaalbedrag blijft gelijk, alleen de verdeling naar opgaven wijzigt ten opzichte van de indeling die we in 2019 gaven. Ten opzichte van de primitieve begroting 2021 betekent dit dat:

- Het budget van de opgave meedoen met € 48.000 wordt verhoogd
- Het budget van de opgave samenleven met € 253.000 wordt verhoogd
- Het budget van de opgave gezondheid met € 74.000 wordt verhoogd en
- Het budget van de opgave goed opgroeien met € 375.000 wordt verlaagd.

Zie onderstaande tabel.

.

TOTAAL	Oude indeling (primitieve begroting 2021)	Nieuwe indeling	Verschil
Meedoen	11.998	12.046	-48
Samenleven	2.966	3.219	-253
Gezondheid	328	402	-74
Goed opgroeien	8.916	8.541	375
	24.208	**24.208**	**0**

1.3 Door de 2021-versie vast te stellen geeft de Raad een helder financieel kader voor uitvoering van de Visie op Samenleven

We gaan allerlei inspanningen doen (interventies, projecten, activiteiten) om de 15 effecten uit de Visie op Samenleven dichterbij te brengen. Door het vaststellen van de 2021-versie hiervan geeft de Raad een helder financieel kader mee waarbinnen de uitvoering moet gebeuren. Dit financiële kader bestaat uit:

- De begroting 2021 (programma 1)
- De meerjarenbegroting
- De 2021-versie van de financiële bijlage bij de Visie op Samenleven.

1.4 De Raad houdt budgetrecht over grotere nieuwe uitgaven

Ook na vaststelling van de financiële bijlage bij de Visie op Samenleven blijft de Raad aan zet als er tijdens de uitvoering van de Visie nieuwe of andere doelen gesteld worden. Of als de wens ontstaat om nieuwe uitgaven (> € 25.000,-) te doen. In dat geval houdt de Raad budgetrecht en leggen we dit dus ter besluitvorming voor aan de Raad.

2 De uitdagingen/risico's zijn in beeld zoals toegezegd aan de Raad

Tijdens de bespreking van de Visie op Samenleving in de Commissie Samenleving (oktober 2019) is gevraagd om een lijst met uitdagingen / risico's bij de Visie op Samenleven. Wethouder Verhagen heeft toen toegezegd dat we dit bij de doe-agenda's aan de orde laten komen. Ze staan onder het kopje 'Kanttekeningen' op een rij. Wij leggen deze ter kennisgeving aan u voor.

3 We houden de Raad doorlopend geïnformeerd over de uitvoering van de doe-agenda's en de resultaten die dit oplevert.

De uitvoering van de Visie op Samenleven is opgestart. De eerste vijf doe-agenda's zijn klaar. Deze leggen we separaat ter besluitvorming aan u voor. We willen de Raad goed op de hoogte houden van de uitvoering daarvan. Dit willen we doen door:

- In juni 2021 in de Commissie Samenleving een eerste tussenstand te presenteren over de uitvoering doe-agenda's.

- Vanaf september 2021 periodiek een rapportage naar de Raad te sturen over de maatschappelijke effecten (zie bijlage Monitoring bij doe-agenda's). Dit doen we in samenhang met de Monitor Sociaal Domein, vier keer per jaar.
- Vanaf september 2021 eens per kwartaal een mondelinge toelichting te geven in de Commissie Samenleving op de uitvoering van deze vijf doe-agenda's en het tot stand komingsproces van de nieuwe doe-agenda's.

4.1 De Raad stelde de doelenboom 2019 vast, dus wijzigingen daarop leggen we ook ter besluitvorming aan de Raad voor.

Kern van de Visie op Samenleven is de doelenboom, waarin in totaal 15 maatschappelijke effecten centraal staan, geclusterd rond de vier opgaven meedoen, samenleven, gezondheid en goed opgroeien. De Raad stelde deze doelenboom vast. We ontdekten dat de doelenboom hier en daar wat aanpassing behoeft (zie 4.2). Omdat de Raad hier over gaat, leggen we deze aanpassingen ter besluitvorming aan u voor.

4.2 Door de kleine wijzigingen in de doelenboom wordt deze duidelijker en hanteerbaarder.

Terwijl we bezig waren met de doe-agenda's ontdekten we de er kleine details zijn die beter anders kunnen. Het betreft een paar kleine bijstellingen om praktische redenen. We stellen voor de volgende wijzigingen door te voeren:

- Aan alle groene blokjes is een ***letter toegevoegd A t/m O*** zodat elke doe-agenda een letter heeft.
- Aan alle blauwe blokjes is een ***cijfer toegevoegd*** zodat elk blokje een nummer heeft.
- Toevoeging aan blokje B3 dat het om zinvolle invulling van de dag gaat ***voor inwoners van 18-67 jaar***.
- Bij G splitsing van het oorspronkelijke blokje 'Mensen zijn op de hoogte en hebben toegang tot sociale, culturele en sportinfrastructuur in ***2 aparte blokjes*:**
    - Mensen zijn op de hoogte van het sociale, culturele en sport aanbod (stimuleren)
    - Mensen hebben toegang tot de sociale, culturele en sport infrastructuur (stimuleren)
- Bij G zijn de laatste twee blokjes (verenigingsleven en vrijwilligers) ***samengevoegd in één blokje G5***: Mensen zetten zich als vrijwilliger in voor activiteiten, verenigingen en organisaties (faciliteren).
- De titel van blokje H4 is veranderd in: ***Volwassenen (ipv Mensen)*** beperken hun middelengebruik etc. Dit omdat het middelengebruik onder jongeren specifiek genoemd staat in blokje N3.
- Bij I is een ***blokje toegevoegd namelijk I3*** 'Mantelzorgers raken niet overbelast' omdat we mantelzorgbeleid oppakken bij dit effect.
- De titel van het groene blokje O is veranderd in '***Kwetsbare jonge inwoners*** en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien' omdat het hier niet gaat om jeugdigen in het algemeen maar specifiek jeugdigen en ouders die al knelpunten ondervinden of hier een groot risico op lopen.
- Overal in de term ***jeugdigen*** vervangen door ***jonge inwoners***.

Deze wijzigingen ziet u terug in de Doelenboom versie 2021 (bijlage).

Kanttekeningen / alternatieven

De belangrijkste uitdagingen en risico's die een rol spelen bij de uitvoering van de doe-agenda's zijn:

- **Minder financiële ruimte in de toekomst.** Het aankomende heroverwegingsproces kan betekenen dat we de uitvoering van de doe-agenda's met minder middelen dan nu beschikbaar moeten realiseren. In dat geval zullen we voorstellen doen aan de Raad over prioritering van de doelen uit de doe-agenda's en prioritering van inspanningen die bijdragen aan het realiseren van de doelen.
- **Wijzigingen in wet- en regelgeving.** Dit kan gevolgen hebben voor beleid en uitvoering. Ook in dat geval zullen we voorstellen doen aan de Raad over prioritering.
- **Weerstand vanuit gesubsidieerde instellingen en andere partners** om te denken en te werken vanuit de maatschappelijke effecten (gevolgen voor activiteiten en subsidies). We beperken dit risico door voor het jaar 2021 de subsidies gelijk te houden zodat gesubsidieerde instellingen ruimte voelen om hun activiteiten meer op de effecten af te stemmen. Verder bieden we desgewenst begeleiding van deze instellingen bij het meer outcome-gericht formuleren van hun resultaten.

- **Overvraging van inwoners en organisaties** wat betreft het oppakken van maatschappelijke vraagstukken. Om dit risico te beperken gaan we in het eerste half jaar van 2021 aan de slag met het op gang helpen van de uitvoering van deze vijf doe-agenda's en gaan we niet meteen door met het maken van nieuwe doe-agenda's voor andere onderwerpen. Rond de zomer 2021 kijken we wanneer we welke nieuwe doe-agenda's gaan oppakken, afhankelijk van hoe het met deze doe-agenda's loopt.
- **Onvoldoende gebruiken en verbinden wat er al is.** Bij het opstellen van de doe-agenda's merkten we dat er al veel gebeurt, terwijl mensen dat van elkaar niet weten. We gaan daarom aan de slag met het gezamenlijk zichtbaar maken van wat er in onze gemeente allemaal al gebeurt (inwonersinitiatieven, vrijwilligerswerk), waardoor we waardering geven aan wat er al is, inwoners op ideeën brengen en in contact brengen met elkaar zodat ze van elkaar kunnen leren en desgewenst samen kunnen werken. Hiermee springen we in op een uitdaging die we bij het maken van de doe-agenda's veel gehoord hebben.
- **De kracht van de samenleving niet benutten.** We willen de kracht van de samenleving benutten, maar inwoners niet overvragen. Inwoners en Raad hebben heldere keuzes gemaakt per onderwerp of we als gemeente gaan loslaten, faciliteren, stimuleren of regisseren (zie doelenboom Visie op Samenleven). Inwoners nemen veel initiatieven en geven aan dat ze het vaak wel zelf redden. Als dat niet zo is, kunnen wij desgewenst ondersteunen zonder het over te nemen. Dit vraagt van het ambtelijk apparaat en van het College en de Raad dat we elkaar hier scherp op houden.
- **Opgeslokt worden door het 'gewone' werk waardoor doe-agenda's niet uit de verf komen.** Zowel het gebiedsteam als het beleidsteam hebben tijd en focus nodig om te werken aan de inspanningen uit de doe-agenda's. Het risico bestaat dat dit niet lukt doordat het 'gewone' werk hen te veel opslokt en altijd voorgaat. We gaan de uitvoering van de doe-agenda's goed monitoren en we houden de Raad steeds op de hoogte in de Commissie Samenleving. We zullen sterk moeten sturen op het dichterbij brengen van de doelen en hier de focus op houden. Dus zo min mogelijk nieuwe dingen toevoegen als dat niet strikt noodzakelijk is door bv nieuwe wetgeving en/of calamiteiten of urgente ontwikkelingen in de samenleving. Dit vraagt focus van zowel ambtelijk apparaat als van het College en de Raad.

Financiële toelichting

Zie financiële bijlage versie 2021 en hierboven.

Juridische toelichting

Op dit moment niet van toepassing.

Publicatie

Gebruikelijke kanalen.

Uitvoering

9 februari 2021
Bespreking in de Commissie Samenleving.

2 maart 2021
Besluitvorming in de Raad en start uitvoering.

Juni 2021
Toelichting tussenstand uitvoering doe-agenda's in Commissie Samenleving.

Vanaf september 2021

- Periodieke rapportage naar de Raad over maatschappelijke effecten (zie bijlage Monitoring bij doe-agenda's). Dit doen we in samenhang met de Monitor Sociaal Domein, vier keer per jaar.
- Eens per kwartaal toelichting tussenstand uitvoering van deze vijf doe-agenda's en tot stand komingsproces nieuwe doe-agenda's in Commissie Samenleving.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen (besluitvorming Raad)

- Financiële bijlage bij Visie op Samenleven (wijzigingen tov versie 2019).
- Bijgestelde doelenboom.